

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/479/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4111233406
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4111233406.4

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v právnej veci navrhovateľky: F. Z., byto/m I. K., X. XXX/XX, zastúpená JUDr. Andreou Kelemenovou, advokátkou so sídlom Nitra, Mariánska 2, IČO: 42 122 422, proti odporcom: 1/ R.. N. L., bytom I., N. XXXX/XX, 2/ E. L., bytom I., N. XXXX/XX, 3/ K. K., bytom I., Z. XXXX/XX, 4/ V. O., bytom Y. XXX, 5/ F. O., bytom Y. XXX, všetci zastúpení Mgr. Petrom Miklóssym, advokátom so sídlom Vráble, Hlavná 1221, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o trovách konania, na odvolanie všetkých účastníkov konania proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 14. mája 2015 č. k. 16C/201/2011-259 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zaviazal odporcov zaplatiť navrhovateľke spoločne a nerozdielne náhradu trov konania vo výške 5.189 eur pozostávajúcu zo súdneho poplatku za návrh vo výške 99,50 eura a z trov právneho zastúpenia vo výške 5.089,50 eura k rukám jej právnej zástupkyne JUDr. Andrei Kelemenovej do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 11. 11. 2013 v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 29. 10. 2014 č. k. 6Co/139/2014-242 bolo určené, že V. O., zomr. dňa XX. XX. XXXX, naposledy bytom I. K., E. XXX/XX bol ku dňu svojej smrti podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností uvedených v petite rozsudku. Uznesením rozhodoval o trovách konania, pričom právne svoje uznesenie odôvodnil podľa § 142 ods. 1 OSP a úspešnej navrhovateľke priznal náhradu trov konania, ktoré pozostávajú zo súdneho poplatku a z trov právneho zastúpenia. Vychádzal pritom z predmetu sporu 18.783 eur, pretože všeobecná hodnota nehnuteľnosti bola určená na sumu 82.800 eur, podiel navrhovateľa predstavoval 49/2016. Pri rozhodovaní o trovách konania nevzhladol u odporcov dôvod na aplikáciu ust. § 150 ods. 1 OSP, a preto odporcov zaviazal zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania.

Uznesenie súdu prvého stupňa napadli v zákonnej lehote odvolaním tak navrhovateľka ako aj odporcovia.

Navrhovateľka v dôvodoch svojho odvolania uviedla, že súd z akceptovanej hodnoty sporu 18.783 eur určil hodnotu jedného právneho úkonu na sumu 270,54 eura, pričom správna výška je 353,54 eura. V dôsledku tejto chyby je celý výpočet nesprávny. Celková suma priznaná za úkony právnej pomoci ako aj ostatné náklady a súdny poplatok mala byť určená na sumu 6.496,18 eura namiesto priznanej sumy 5.189 eur. Z uvedených dôvodov sa domáhala zmeny uznesenia súdu prvého stupňa a priznania náhrady trov konania tak prvostupňového ako aj odvolacieho konania v celkovej výške 6.681,34 eura. Odporcovia sa domáhali svojim odvolaním zmeny napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa tak, že žiadnemu z účastníkov konania súd neprizná právo na náhradu trov konania. V dôvodoch svojho odvolania uviedli, že súd prvého stupňa otázku práva na náhradu trov konania posúdil nesprávne, keď na rozhodnutie o náhrade trov konania nemal aplikovať ust. § 142 ods. 1 OSP, ale ust. § 150 OSP. Predpokladom pre použitie tohto zákonného ustanovenia sú dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnému účastníkovi. V danom prípade tieto dôvody vyplývajú z osobitných okolností tohto konkrétneho prípadu, na ktoré je pri rozhodovaní o náhrade trov konania

potrebné prihliadnuť. Vzhľadom k týmto okolnostiam je rozhodnutie súdu prvého stupňa o priznaní práva na náhradu trov konania navrhovateľke vo vzťahu k odporcom nesprávne a nespravodlivé. V prvom rade je potrebné dôvody hodné osobitného zreteľa vidieť v dobrej viere odporcov v I. a 2. rade pri nadobúdaní nehnuteľností, ku ktorým určenie vlastníckeho práva poručiteľa bolo predmetom konania. Odporcovia v I. a 2. rade nehnuteľnosti nadobudli na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej s odporkyňou v 3. rade a jej manželom, ktorí prevádzané nehnuteľnosti mali na svoje meno riadne zapísané v katastri nehnuteľnosti. Práve s ohľadom na ich dobromyseľnosť pri nadobúdaní týchto nehnuteľností minimálne pri posudzovaní otázky náhrady trov konania v právnom štáte im mala byť poskytnutá ochrana. Práve dobromyseľnosť odporcov v 1. a 2. rade pri nadobúdaní nehnuteľností má zásadný právny význam a v nej najmä spočívajú osobitné okolnosti prípadu, pre ktoré je dôvodné nepriznanie náhrady trov konania. Odporcovia v I. a 2. rade, ktorí vytvorenie stavu, ktorý viedol k podaniu žaloby žiadnym spôsobom nezavinili, a za žiadnych okolností nemohli a nemali ako vedieť o vlastníckom práve poručiteľa. Podobne je rozhodnutie súdu prvého stupňa nesprávne aj vo vzťahu k odporcom v 3. - 5. rade. Odporcovia v 4. a 5. rade nikdy neužívali tieto nehnuteľnosti a tieto ani nikdy neboli v katastri nehnuteľnosti zapísané na ich meno. V súčasnej dobe sú dedičmi po poručiteľovi V. s celou vecou nemajú nič spoločné a nedali príčinu na podanie návrhu na začatie konania. Čo sa týka odporkyne v 3. rade, táto konala s dôverou v to, čo vedela od svojich rodičov a užívala len to, čo jej odovzdali rodičia, pričom aj ona je v konečnom dôsledku dedičkou po poručiteľovi. Rozhodnutie súdu prvého stupňa je nesprávne aj vo vzťahu k vyčísleniu náhrady trov konania, konkrétne výšky trov právneho zastúpenia.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) po zistení, že odvolanie bolo podané účastníkom konania a v zákonom stanovenej lehote (§ 201, § 204 ods. 1 OSP) a zistení, že spĺňa náležitosti ust. § 205 ods. 1, 2 OSP, preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 212 ods. 1 OSP, § 214 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ OSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 150 ods. 1 OSP, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril. To neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Keďže odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný (§ 212 ods. 1 OSP), preskúmal uznesenie súdu prvého stupňa z odvolacích dôvodov. Navrhovateľka namietala, že súd z akceptovanej hodnoty predmetu sporu 18.783 eur určil nesprávnu výšku hodnoty za 1 úkon právnej pomoci, keď správna výška predstavuje 353,54 eura. V tomto smere sa treba s jej námietkami stotožniť, pretože skutočne pri hodnote predmetu sporu 18.783 eur je hodnota jedného úkonu právnej pomoci 353,54 eura. Súd prvého stupňa však žiadnym spôsobom neodôvodnil, prečo vychádzal z hodnoty sporu 18.783 eur, je možné len dedukovať, že vychádzal z hodnoty nehnuteľnosti tak ako uviedol, ktorá bola určená na sumu 82.800 eur. Odporcovia v tomto smere namietajú, že v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva je v zásade nesprávne vychádzať pri rozhodovaní o trovách konania z hodnoty dedičstva. Poukázali na právny názor uvedený Ústavným súdom SR v uznesení sp. zn. II ÚS 301/2011. Keďže súd prvého stupňa žiadnym spôsobom nevysvetlil, prečo vychádzal z oceneného predmetu konania, je rozhodnutie v tejto časti nepreskúmateľné, pretože nespĺňa náležitosti § 157 ods. 2 OSP.

Ustanovenie § 157 OSP určuje obsahové náležitosti rozhodnutia súdu. Ich správnosť a úplnosť je preto podkladom vykonateľnosti a preskúmateľnosti rozhodnutia. Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR. Ak súd pri odôvodnení rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorým záväzne určuje § 157 ods. 2 OSP dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym spôsobom. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkovi konania posúdiť ako súd ich vec vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodnutí o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutia v tomto smere tvorí súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa článku 46 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozhodujúc o odvolaní navrhovateľky v tejto veci odvolací súd dospel k záveru, že uznesenie súdu prvého stupňa je v tejto časti nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. I odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR uvedený v uznesení Ústavného súdu SR č. k. II ÚS 301/2011-17 ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4Cdo/855/2015, kde pri rozhodovaní o náhrade trov konania za

poskytovanie právnych služieb v znení vyhl. č. 655/2004 Z. z. základná sadzba tarifnej odmeny bola určená podľa § 11 ods. 1 vyhlášky.

Odporcovia v ďalšej časti svojho odvolania namietali, že súd nepoužil pri rozhodovaní o náhrade trov konania § 150 ods. 1 OSP, pre ktoré dôvody hodné osobitného zreteľa by nemusel súd prvého stupňa náhradu trov konania úspešnému účastníkovi priznať, pričom vo svojom odvolaní poukázali, v čom vidia dôvody hodné osobitného zreteľa. Súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí len jednou vetou uviedol, že pri rozhodovaní o trovách konania nevzhladol u odporcov dôvod na aplikáciu ust. § 150 ods. 1 OSP. Takéto zdôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa nespĺňa náležitosti § 157 ods. 2 OSP a i v tejto časti je rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreskúmateľné.

V sporovom konaní (v danom prípade ide o také konanie) sa otázka náhrady trov konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu vo veci - § 142 ods. 1 OSP a princípom procesného zavinenia pri zastavení konania - § 146 ods. 2 veta prvá OSP. Len výnimočne súd v konaní (procesne úspešnému účastníkovi) neprizná náhradu trov konania. Občiansky súdny poriadok v § 150 ods. 1 OSP priznáva súdu moderačné právo zmierniť dôsledky (dopady) ustanovení upravujúcich náhradu trov konania. Pokiaľ sú splnené predpoklady uvedené v tomto ustanovení, môže súd výnimočne nepriznať náhradu trov konania úspešnému účastníkovi konania, ktorému by inak priznal náhradu celkom alebo sčasti.

Ustanovenie § 150 ods. 1 OSP umožňuje súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania prihliadnúť výnimočne na zvláštnosti prejednávanej veci a prispieť tým k odstráneniu prípadnej tvrdosti, ktorú by inak vyvolalo uplatnenie jednotlivých zásad, na ktorých spočíva rozhodovanie o náhrade trov konania. Úvaha súdu, či splnené procesné predpoklady pre aplikáciu tohto ustanovenia musí vždy vychádzať z posúdenia všetkých relevantných okolností konkrétnej veci, vrátane okolností demonštratívne uvedených v druhej vete § 150 ods. 1 OSP. Predmetné ustanovenie preto nemožno interpretovať tak, že súdu umožňuje kedykoľvek a bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnému účastníkovi konania. Výnimočnosť aplikácie tohto ustanovenia musí byť daná osobitnými okolnosťami, ktorých charakteristika musí byť v odôvodnení rozhodnutia vždy náležite vysvetlená a konkretizovaná. Pri posudzovaní, či v tej-ktorej veci sú tieto dôvody dané, musí súd prihliadnúť na majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery (treba zdôrazniť, že všetkých) účastníkov konania a vziať do úvahy nielen to, aké sú pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť alebo to, aký bude dopad aplikácie § 150 OSP (medziiným tiež majetkové pomery účastníka na opačnej procesnej strane). Významným z hľadiska aplikácie tohto ustanovenia môže byť v určitej veci tiež to, za akých okolností bol nárok uplatnený na súde, aký bol postoj účastníkov veci, ako pristupovali k priebehu konania, k plneniu procesných povinností účastníka občianskeho súdneho konania a pod.

Keďže súd prvého stupňa svoje rozhodnutie v zmysle vyššie uvedených zásad neodôvodnil, bol to ďalší dôvod pre zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní súd prvého stupňa bude postupovať v zmysle vyššie uvedeného, opätovne rozhodne o trovách konania účastníkov, pričom svoje rozhodnutie odôvodní v súlade s ust. § 157 ods. 2 OSP, aby v prípade podaného odvolania mohlo byť preskúmané odvolacím súdom. V novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.